

MAGYAR LABDAJÁTÉK

T. Nemzeti Múzeum könyvtárának
BUDAPEST VIII.

XIII. évfolyam, 207 (3653) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Románia teljes megadását jelenti a szovjet-román fegyverszüneti egyezmény

A Szeged-nagyvárad szakaszon betörést megkísérlő román erőket vitéz honvédcsapatunk visszaverték s eredményes ellentámadást hajtottak végre

Szovjetország repülőgépek terrortámadást intéztek Budapest ellen

Nyilvánosságra kerültek a Szovjetunió és Románia között kötött fegyverszüneti szerződés feltételei. Ezek a feltételek igen súlyosak. A Szovjet egyáltalán nem méltányolta Románia amagiszolgálatait, amit árulásaival, eddigi szövetségeseitől való hűtlen elfordulásával tett.

Érdemes felhívni a figyelmet a szerződés első pontjára, amely 12 román hadosztálynak az oroszok rendelkezésére bocsátásáról szól, a 10-ik pontra, amely gyakorlatilag kisajátítja a szovjet javára az egész román gazdasági életet, a 11-ik pontra, amely a román kártérítés nagyságának végleges meghatározását későbbre halasztja, a 16-ik pontra, amely az egész szellemi életet gyakorlatilag szovjet ellenőrzés alá helyezi, továbbá a 17-ik pontra, amely minthogy ma Romániának csaknem egész területe haditerület, gyakorlatilag a szovjet fennhatóság alá helyezi az egész román közigazgatást.

Német részről már foglalkoztak a román fegyverszüneti feltételekkel. Mint a Német Távirati Iroda közli, a fegyverszüneti egyezmény 21-ik pontjának megvizsgálásakor, a Wilhelmstrasse véleménye szerint kiderült, hogy a fegyverszünet szót alig lehet használni, miután olyan szerződésről van szó, amely Románia teljes megadását jelenti. A szerződés 19-ik pontja ugyan kijelenti, hogy a szövetségesek nem ismerik el a bécsi döntést, viszont az említett cikkely csak arról szól, hogy a szövetségesek támogatni fogják Erdély „részleges visszajuttatását”. Ezzel a Szovjet, Anglia és az Egyesült Államok első ízben foglaltak állást Erdély szétosztása mellett.

A Romániára kiszabott fegyverszüneti feltételek olyan természetűek, hogy berlini politikai körök véleménye szerint olyan szerződésről lehet beszélni, amely az ország megszállását és a bolsevistákhoz való alárendelést biztosítja. A fegyverszüneti feltételek elveszik Romániáé valamennyi felségjogát.

Angolszász részről is jelentkezett már vélemény a román fegyverszünetről. A newyorki Associated Press tudósítója szerint a román fegyverszüneti feltételekhez fűzött fejtegetésekből megállapítható, hogy ezek a feltételek mintául fognak szolgálni a többi ellenséges állam által teljesítendő fizetések névére. A 300 millió dolláros jóvátelet Washingtonban mérekezték te-

kintik. A Bulgáriának adandó feltételek keményebbek lesznek.

A legutóbbi magyar hadijelentés örvendetes hadisíkeréről számol be. Védelmi harcunk első fázisa minden magyar szívet megdobogtat, de nem tesz bennünket elbizakodottá. Igazságunk tudatában védelmi háborút folytatunk és ehhez szabjuk magatartásunkat. Csak azt védjük, ami a miénk, amihez ezer év joga köt bennünket, amiről semmiáron nem mondunk le.

A nyugati hadszíntéren a szerdai nap csak csekély területi változást hozott. Berlinben rámutatnak arra, hogy a visszavonuló német erők már röviddel céljuk előtt állnak.

A Balkánon még nem tisztázódott a

katonai helyzet. Hivatkoznak arra, hogy még nem rajzolódtott ki határozottan az arevonalak; mindkét fél mozgásban van és erre való tekintettel a berlini katonai körök minden tájékoztatás előtt elzárkóznak.

A finn-orosz fegyverszünet megkötése körül bonyodalmak támadtak, amit még növelt az, hogy a finn békeküldöttség vezetőjét szélütés érte és állapota súlyos.

Semleges forrásból érkező jelentés szerint a szovjet jelentés nehézség elé állította a finn békeküldöttséget, mert dél és középfinnországi katonai támaszpontok átengedését követelte. Előszörben Abó kérdése okoz nehézséget. A jelentés szerint a stockholmi finn körök hangsúlyozzák, hogy a helyzet még bonyolult.

31. számú magyar hadijelentés

Magyar hadijelentés: A MTI jelenti: A honvédezerkar főnöke közli:

Az Aradtól északnyugatra tevonult román erőket szerda délelőtt folyamán honvédcsapatunk, ellentámadással szétverték. Az ellenség üldözése közben csapatunk szerdán 19 órakor benyomultak Aradra.

Illetékes katonai helyről közlik a mai magyar hadijelentés kiegészítését:

A Szeged-Nagyvárad határszakaszon álló román erők mintegy két hét óta

állandóan megkísérelték a magyar területre való betörést. Csapatunk ezeket a kísérleteket visszaverték. A határszakasz biztosításáért és további nyugtalanítás megakadályozására tegnap délelőtt a magyar erők ellentámadásba mentek át és az Aradtól északnyugatra tevonuló erőket szétverték. Ezekben a harcokban különösen kitűntette magát Auerhammer ezredes, — valamint vitéz Vastagh György ezredes, egy gépkocsizó lövész-ezred parancsnoka.

Orosz repülőek célzás nélkül dobálták bombáikat Budapestre

A MTI jelenti: Szeptember 14-én a kora esti órákban erős ellenséges repülőek felétek észak, kelet és északkeleti irányból Budapest és környéke ellen terrortámadást intéztek.

A lakosságnak veszteségei voltak, károk keletkeztek.

A bevetett saját és szövetséges vadászok, valamint a légvédelmi tüzérség számos ellenséges gép lelőését jelentették.

A MTI jelenti: A péntekre virradó éjszaka Budapest ellen intézett légitámadás, amelyet nyilvánvalóan orosz gépek hajtottak végre, kifejezetten terrorbom-

bázásnak minősíthető. A gépek minden célzás nélkül a város legkülsőbőbb pontjain dobálták le bombáikat, amelyek a lakónegyedekben károkat okoztak. A robbanó és aknahasú bombák mellett gyújtóbombákat is dobáltak le. A város különböző lakónegyedeiben tüzek keletkeztek. Sok kis polgári család lakása, butora, egész vagyontája vált a tűz martalékává. Igen sokszor azonban a megfelelő készültséggel gyorsan kivonult légoltalmi szerveknek a lakók és a közönség bátor mentési munkájával együtt sikerült még idejében elhárítani a tüzek terjedését.

Hackzell finn miniszterelnököt Moszkvában szélütés érte

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mint a brit hírszolgálat jelenti, a moszkvai rádió pénteken hajnalban közölte, hogy Hackzell finn miniszterelnök

köt a Szovjet Unióba érkezett finn békeküldöttség vezetőjét szélütés érte és állapota súlyos. A moszkvai rádió a hirt a következő orvosijelentés formájában köz-

ta nyilvánosságra:

Ezeptember 14-én reggel 7 órakor Hackzell, a Szovjet Unióban működő finn békeküldöttség vezetőjét szélütés érte. Jobb karja és lába megbénult és beszélni nem tudott. A szélütés általános érlemeszesedés és magas vérnyomás okozta és agyvérzésnek volt a következménye. A beteg állapota válságos.

Pokoli harc a lángban álló Bresztben

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: Breszt lángokban álló erődjéből Rancke, az ejtőernyős csapatok tábornoka, Breszt erődjének parancsnoka, a következő rádiójelentést küldte: „Führer! Jelentem, hogy visszautasítottuk az ellenséges csapatok parancsnokának megadásra szóló ismételt felhívását. A harc elérte csúcspontját. Az ellenség nagy anyagi fölényével szétrombolta az erődműveket. A védőerég a megmaradt városrészekben és az erődök romjain esküjéhez híven a végsőkig harcol.”

Bresztben hatalmas tüzek lángolnak, az ellenséges gránátok szünet nélkül robbannak. Valamennyi ipari és daruberendezést minden más értékes kikötőberendezéssel együtt felrobbantottak. A bunkerek egymás után repültek a levegőbe. A romok felett lebegő hatalmas füstfelhő egészen eltakarja a napot. A bombák már csak romokat találnak maguk előtt. A kikötőt hónapokra használhatatlanná tették. Az amerikaiaknak sikerült lerohanniuk egy német támaszpontot, amelynek legényeége az utolsó töltnyig védekezett. A betörés után az utászok által végzett robbantás a házak romjai alá temette őket. Az erőd nyugati részében német ejtőernyős vadászok és tengerészeti tüzérség alakulatai ellentámadásba mentek át és a betört ellenséget ismét visszavetették.

Eden Queberben

Amszterdamból jelentik: (MTI) A brit hírszolgálat jelenti, hogy Eden angol külügyminiszter repülőgépen Quebecbe érkezett. A repülőgép az utat egyfolytában tette meg.

Madridból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Roosevelt rendeletére az amerikai belügyminiszter 12 további bányát foglalt le, hogy a munkások sztrájkjának erőszakkal véget vethessenek. Az állam által lefoglalt szénbányák száma Pensylvániában 45-re emelkedett.

Nyilvánosságra kerültek a szovjet—román fegyverszüneti feltételek

Stockholmból jelentik: (MTI) Az angol hírszolgálat részleteket közöl a szovjet-román fegyverszüneti feltételről. A feltételek többek között a következőket tartalmazzák:

Románia háborút visel a szövetséges hatalmak oldalán Németország és Magyarország ellen, saját függetlenségének és szuverenitásának helyreállításáért érdeklében. Összesen 12 gyalogos hadosztályt bocsát a szövetségesek rendelkezésére. A román fegyveres erők — beleértve a haditengerészetet és a légierőt is — szovjet parancsnokság alatt harcolnak.

Románia lefegyverzi és internálja a román területen levő német és magyar katonákat, valamint a két ország állampolgárait.

Románia szabad mozgást biztosít a szovjet és más szövetséges csapatoknak román területen és ezeknek rendelkezésére bocsátja, saját költségére, valamennyi szállító eszközt.

Románia és a Szovjetunió között visszaállítják az 1940 június 28-án megállapított határvonalat. Románia az országban levő szovjet és szövetséges hadifoglyokat, valamint az internáltakat és az erőszakkal Romániába szállított polgárokat azonnal átadja a szovjet főparancsnokságnak, hogy ezek a személyek visszatérhessenek hazájukba. Románia szabadon bocsátja az állampolgárságra vagy nemzetiségre tekintet nélkül mindenkit, akit az Egyesült Nemzetek érdekében folytatott tevékenységük vagy nemzeti-ségi származásuk miatt bebörtönöztek és eltávolítottak minden faji és egyéb megkülönböztető rendelkezést és korlátozást.

Románia zsákmányként átadja a szovjet főparancsnokságnak a Németország és szövetséges birtokában levő és jelenleg román földön levő katonai utánpótlást és fegyverzetet — beleértve a román vízekben levő német tengerészeti egységeket.

A magyar és német alapítványok vagyonaát zár alá veszik.

Románia fizeti a szovjet főparancsnokság által követelt összeget a megszállás költségeinek fedezésére.

A szovjet parancsnokságnak rendelkezésre bocsátja szükség esetén az ipari és szállítási vállalatokat, közlekedési berendezéseket, erőműveket, közműveket, üzemyangékszerkezeteket, élelmiszer és egyéb anyagokat.

A román kereskedelmi hajókat a szovjet főparancsnokság hadművelési ellenőrzése alá bocsátja, a szövetségesek közös érdekének használatára.

Románia jóváteszi azokat a károkat, amelyeket a szovjet területen végzett hadműveletek és a román megszállás következtében a Szovjetunió szenvedett.

csak otthagya a háborút, hanem hadat is üzent Magyarországnak és Németországnak és a két ország ellen hadat visel. Románia nem teljes mértékben, hanem csak részben teljesít fizetést ilyen címen. Az összeg 75 millió fontsterling. Ezt hat éven keresztül áruban (nevezetesen olajban, gabonában, fában, hajóban, különféle gépi felszerelésben stb.) fizetendő.

Románia később megállapítandó összeget fizet az károkat, amelyeket a többi szövetséges nemzetek és azok polgárai szenvedtek Romániában a háború alatt. Románia átadja a Szovjetunióknak a háború következtében onnan kivitt Románia visszaadja a szövetséges

nemzetek és polgárait minden törvényszerű jogát és érdekeit és tpségben visszaszolgáltatja minden tulajdonukat.

Románia megkötötte a szovjet főparancsnoksággal a háborús bűnösök lefolytatásában.

Románia felosztja az országban levő fasiszta és egyéb szervezeteket, amelyek tevékenysége az Egyesült Nemzetek ellen irányul és a jövőben nem enged meg ilyen szervezetek felállítását.

Az időszaki lapokat, színházakat, filmeket, rádiókat, valamint a posta, táviró és távbeszélő szolgálatot szövetséges bizottság ellenőrzése alá helyezi.

Ha a helyi körülmények megengedik, a román polgári közigazgatást visszaállítják a tűzvonalalól távolos területeken.

A román közigazgatási szervek eleget tesznek a szovjet főparancsnokság minden utasításának.

A megállapodások végrehajtását szövetséges bizottság ellenőrzése alá helyezi.

A fegyverszünet utolsó pontja kimondja, hogy a szövetséges kormányok a bécsi döntést nem tekintik érvényesnek és megállapodnak abban, hogy Erdélyt vagy egészben, vagy pedig nagyobb részben visszaadják Romániának. A szovjet kormány bejegyezi abba, hogy a román csapatok ebből a célból, szovjet csapatok oldalán résztvegyenek a Németország és Magyarország ellen folyó hadműveletekben.

A feltételek az aláírás pillanatától azonnal hatálybalépnek.

Egy későbbi kiegészítő közlemény kimeli, hogy román területen levő német és magyar állampolgárságu egyének internálására vonatkozó rendelkezések alól kivézik ezeket az országoknak zsidó nemzetiségű állampolgárait.

Erdély déli részén magyar és német csapatok visszaverték az orosz és román támadásokat

A Székely-csücsök déli részét tervszerűen kiürítettük

A német véderőfőparancsnokság közli: Erdély déli részén

német és magyar csapatok szovjet és román egységek támadásait verték vissza. A Székely-csücsök déli részén az arcvonal megrövidítése céljából, tervszerűen és az ellenségtől nem gátolva, kiürítettük.

A sanoki és krosnói

betörési helyeken elhárításunk továbbra is sikeresen szembeszállt a folytonosan támadó bolsevistákkal. Varsótól keletre az ellenség betörési helyéből benyomult Varsó Prága nevű elővárosába.

ahol elkezdett utcai harcok lángoltak fel. Pragától északkeletre a fegyveres SS csapataink a bolsevisták valamennyi támadását sikeresen elhárították és 45 páncélost semmisítették meg. Lomsától északnyugatra egy saját narvai hídfőrt kemény harcok vannak folyamatban. Észtországban a Virz-tóól délre számos ellenséges támadás az ellenségben évről évről veszteségekkel meg-hiusult.

Finnsországban

az ellenség szerdán ismét megkísérelte, hogy gátolja visszavonulásunkat. Ellentámadásokkal visszavetettük őket.

A Duklánál déli irányba előretört szovjet harcsoportot a németek harapófogóba zárták

Berlin. (MTI) Az Interinf jelenti: Az Erdős Kárpátok északi nyulványai-ban és Krosnotól nyugatra német gránátosok és páncélgránátosok a bolsevisták makacs ellenállásával szemben két veszélyes betörést összeszüktettek. A Duklától nyugatra déli irányban előretört harcsoportot harapófogóba zárták és minden oldalról megtámadták.

Ez a szovjet csoport megsemmisítésük néz elébe. Josepovtól délnyugatra levő visztulai szovjet hídfő végleges felszámolása során a németek több mint ezer foglyot ejtettek és 34 lövéget zsákmányoltak.

Német hadijelentés a nyugati harcokról

Berlin. (MTI) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának: A véderő főparancsnoksága közli: Nyugaton Dünkirchentől délre, valamint Brüggetől és Genttől északra csapataink brit támadásokat húsítottak meg. Az Albert- és Maas-Schelde-csatornán túl létesített ellenséges hídfőket, ellentámadásokkal megsemmisítettük vagy összeszüktítettük. Maastricht és a birodalmi határ között Eupen térségében csapataink elkezdett ellenállni az északamerikai nagy támadásnak. Egy Laakenből délnyugati irányban indított ellentámadással ismét visszavertük az ellenséget. E harcok során nagyszámú ellenséges páncélost és tohamlöveget löttünk ki. Északluxemburgban és a metzi hídfő északi részén is sikeresek voltak saját ellentámadásaink. Nancytól délre a Menothentől és Luneville déli szegélyénél elfoglaltuk az

ellenséges támadást. Neuf Chateau minden oldalról megtámadott védői támadással keleti irányban átvágták magukat. A várost átengedtük az ellenségnek, amely Miroceurtól délnyugatra tovább nyomul előre. Biztosító erőink Langrestől délnyugatra levő térségben és a Doups feleő folyása között, lassan északi irányban kiternek az erős ellenséges nyomás elől. A Vesoulért folyó kemény harcok során a 7-ik amerikai

Mozik műsora:

APOLLÓ: Andante.
BELVAROSI: Szegény gazdagok.
CASINO: Szép csillag.
KORONA: Muzsikál a mult.

hadserg veszteségei rendkívül súlyosak voltak.

A csatornán és az Atlanti

Ocean partján levő támaszpontjaink és megerősített kikötőink elkezdett elhárító harca tovább folyik. Calais és Boulogne védői több ellenséges támadást véresen visszavertek. A bresti erőd övezetében az összpontosított tüzérségi tűznek és az állandó légitámadásoknak kitett védők — akiket a hadserg tüzérsége is mintaszerűen támogatott — rendíthetetlen kötelességteljesítéssel tovább folytatták a harcot. Az erőd nyugati szakaszán több támadást azonnali ellenlökéssel visszavertek. A Girond torkolatánál levő támaszpontjaink védői a támadó ellenséget — annak jelentős veszteséget okozva — ismét visszaverték.

Göbbels cikke a hadihelyzetről

Berlin. (MTI) A Német TI jelenti: Göbbels dr a Das Reich című hetilap legújabb számában „Mindre készen és elszántan” címmel cikket írt, amelyben a többi között ezeket mondja:

Embertartalékunk nem volt elegendő ahhoz, hogy a megszállott területeket igazán ellepjünk. Kénytelenek voltunk katonai erőinket szétforgásolni, úgyhogy a háború alakulásának egy bizonyos pontjától kezdve, alig voltunk már abban a helyzetben, hogy nagyszabású támadóhadműveletekbe kezdjünk. Ez csakhamar másként lesz, minthogy az arcvonalak sokhelyen a birodalom határának közvetlen közelébe szorultak vissza. Nem titkoljuk, hogy területi veszteségeink nagyon súlyos természetűek. Sajnáljuk, hogy hajdani szövetséges-társaink közül néhányan a háború válságos időszakában elszakadtak közös ügyünktől és az engedékenységhez, jellemtelenséghez, sőt részben áruláshoz menekültek, de ez nem változtat semmit azon a szilárd elhatározásunkon, hogy ezt a háborút, kerüljön bármibe, csak győzelemmel fejezzük be.

Meghíusult támadások Olaszországban

A német véderőfőparancsnokság közli: Ellenséges bombázó- és vadászpilóták kötelek szerdán a Birodalom nyugati és déli részét támadták, egészen Közép-Németországig. A terrortámadások elősorban Stuttgart, Darmstadt, Osnabrück és Auswitz ellen irányultak. Éjszaka egyes ellenséges repülőgépek bombákat dobtak Berlinre. Légvédelmi erőink 81 angol-amerikai repülőgépet semmisített meg, köztük 58 négymotoros bombázót.

Követházakban és vendéglőkben kérték a MAGYAR LAPOK-at

Képes Krónika

A világ eseményei képekben

Ara 40 fillér

Kapható a MAGYAR LAPOK arusainak

POLITIKAI KISHIREK

Bern. (MTI.): A Basler Nachrichten londoni jelentése szerint a román vasutak legnagyobb részét már széles orosz nyomtávra állították át. Mihály király neve teljesen elűnt a lapokból.

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Göteborg Posten jelentése szerint Ankarából Bukarestbe utaztak a szövetségesek tudósítói, akiket azonban a bolsevisták ismét visszairányítottak Ankarába, azzal az indoklással, hogy Románia a szovjet hadművelleti területébe tartozik és ezért ezen a területen a moszkvai szövetséges tudósítók illetékesek.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mint a brit hírszolgálat jelenti, a moszkvai rádió csütörtökön közölte, hogy az ugynevezett lengyel nemzeti bizottság szerződést kötött az ukrán és a fehér-orosz szovjet köztársaságokkal, amely szerint önkéntes jelentkezés alapján Fehér-Oroszországból és Ukrajnából a lengyel állampolgárokat Lengyelországba és viszont a fehér-orosz és ukrán állampolgárokat Lengyelországból a fent nevezett köztársaságokba telepítik.

Lisszabonból jelentik: (MTI) A brit hírszolgálat jelentése szerint a Bulgáriából érkező hírek továbbra is azt a benyomást keltik, hogy az országban a helyzet még nem szilárdult meg. Az új kormány ugylátszik, telve van jószándékkal, kérdés azonban, hogy végre tudja-e hajtani terveit.

Egy török újságírónak a miniszterelnök kijelentette, hogy Bulgáriában valódi demokráciát kíván bevezetni és együttműködést a többi balkáni állammal. A vörös hadsereg barátaként jön Bulgáriába azzal a szándékkal, hogy elűzze a németeket a Balkánról. Végül is tagadta, hogy kormánya Bulgáriában szovjet köztársaságot akarna alakítani.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Kárpátok előterében a német csapatok Sanok városától délre ellentámadásba mentek át és ismét elragadták a bolsevistáktól több falut és fontos magaslatokat. Krosznótól délre sikerült német páncélos harcsoportoknak és hegyvidászoknak teljesen elvágni és megsemmisíteni a csütörtökön áttört bolsevista erőket. E harcokban 18 szovjet páncélos löttek szét.

Berlin. (MTI.): Mint az Interinf légiügyi tudósítója jelenti, a német légitervekenység csütörtökön a keleti arcvonalon csaknem valamennyi szakaszon, erős csatarepülő és vadász kötelékek harcbevételében nyilvánult meg. Az eddig rendelkezésre álló adatok szerint légiharcokban és a német légierő repülőgépelhárítóútegeinek tüzeben 62 szovjet repülőgép semmisült meg.

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: Varsótól északkeletre ismét visszautasították a bolsevista páncéloskötélékek heves támadásait. Varsótól keletre a németek tervszerűen kiűrtették Prágát, Varsó elővárosát. A hidakat a levegőbe röpítették.

Svédország távoí akar maradni a háborútól

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Hansson miniszterelnök Upsalában beszédet mondott. Válaszolt a külpolitikáját ért bírálatokra. Hangzott, hogy továbbra is egység mutatkozik abban a főcélban, hogy távoztassák Svédországot a háború megpróbáltatásaitól. Azután szembefordult az őt támadó kommunistákkal, akik mindaddig, amíg a

Szovjet Unió hadbalépett, úgy igyekeztek a háborút feltüntetni, mint a demokráciák szent harcát a nemzeti szocializmus ellen.

Hansson végül annak a reménynek adott kifejezést, hogy Svédország a háború végső szakaszában is megőrizheti szabadságát, békéjét és függetlenségét a reá váró összes veszélyek ellenére is.

Németországban teljesen felszámolják a nem háborús célokat szolgáló kereskedelmet

Berlin. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A birodalmi gazdasági miniszter intézkedéseket tett a kereskedelemnek a totális hadhivatás követelményeivel történő alkalmazkodása tekintetében. A kereskedelmi üzemeket két csoportba osztják. A háborús szükségletet kielégítőket, bár messzemenő személyzeti korlátozások mellett, védelemben részesítik. A többi a totális hadhivatás értelmében teljesen felszámolják. A hadifontosságú üzemeket rendkívül szigorú mérték szerint vizsgálják felül, úgyhogy az üzemek tüzerei kerülnek ismét teljes átfésülésre. A kereskedelmi üzemekben megmaradó, másutt nem alkalmazható munkásokat, amennyiben munkaképességük nincs teljes mértékben kihasználva, háborús otthoni munkára fogják be.

A birodalmi árkormánybiztos hatáskörében is messzemenő korlátozásokat vezetnek be. Az irányár megállapítás munkáját teljesen megszüntetik és csak az árellenőrzés marad fenn.

Leujabb jelentés a nyugati frontról

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti a nyugati arcvonal harcáról: Flandriában a brit-kanadai csapatok arcvonalszakaszán nem került sor említésre-méltó változásra. Miután felszámoltuk a Gheeli brit hídfőt, a várost visszafoglaltuk, a britek csaknem teljesen beszüntették harcitérkeységüket. A Beeringeni térségben alkotott brit hídfőt német páncélos gránátosok tovább összeszűkítették. A Nerbeltől nyugatra átmenetileg kikényszerített hídfőt teljesen szétvertük. Ettől a harciterülettől egészen a metzi hídfőig az amerikai kötelekék a nyugati falhoz közelebb tolták előre állásaikat és Chateau és Salins irányában előretörnek. A Burgundi kapu előtti egész terület

szerdán is súlyos páncélos harcok színhelye volt. Mirecourtól nyugatra német harcokcsigységek oldalbatámadták az amerikai páncélos egységeket. Vesoul és Doups között, valamint a svájci határ mentén súlyos harcokban meghiúsítottuk az amerikaiaknak arra irányuló kísérletét, hogy további teret nyerjenek.

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mint Washingtonból jelentik, Stimson, az Egyesült Államok hadügyminisztere egy sajtótájékoztatóján kijelentette, hogy az amerikai hadsereg augusztus 9-ig 327.616 embert veszített az összes hadszíntéren.

A háborgó tenger

képe áll előttem, amikor a mostani világgpusztulást, tíz- és tizmillió ember gyilkos egymásmarohanását, nemzetek, országok, világrések pusztulását látom.

Hatodik uralmi évét üli a háború és embermészárlás fúriája és nincs emberi erő, amely lecsendesíteni tudná a gyűlölet és vak ellenségeskedés eget csapó kodó vad hullámain.

A vértenger fölött pedig ott áll Jézus és szánalommal nézi a vergődő se-reget.

A hadigépek és bombák bűgésében, dübörgésében nem hallják hívó szavait: „Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik fáradtak és terhelve vagytok és én megemlítlek titeket...”

Krisztus nélküli új világot akar az emberiség. Szántja az új berendezkedés humuszát — bombákkal és aknákkal

veti az új élet magvát gyilkos pusztasággal és várja a jó termést.

A vér és könny búzájában az aratás folyik. Családok, nemzetek pusztulnak el a vérverejtékes munkában. A kegyetlenség, szívtelenség és mohó önzés rikoltó muzsikáját — a lebombázott és földult tüzhelyek fájdalmas zokogása színezi.

Az új világrendbe borzalmas jeleket rajzolnak be a hitetlen, félkeresztény és pogány hatalmi irányzatok. Csak egyet nem akarnak és nem tűrnek: az irgalmasságot, megbocsátást és kölcsönös szeretetet kívánó keresztet.

Látjuk, tapasztaljuk és tudjuk, hogy Krisztus nélkül, a keresztén visszazsuzott megvilágító és megbékítő kegyelem nélkül — nem lesz ereje és hatalma a népek vezetőinek békét és megelégedett életet, jobb jövőt kialakítani.

Miért nem fordulnak hát hozzá a marakodó ember-parányok?

A Jézushoz térésért, az új és szebb világrend megvalósulásáért imádkozunk naponkint az eucharisztikus Jézus előtt.

„Ments meg Uram, mert elveszünk” — kiáltjuk hívó lélekkel az isteni Mester felé. Még nem elég erős a kiáltásunk.

Jöjjetek testvérek, imádkozzatok és könyörögjétek!

Rendel a menekült közalkalmazottakról

A belügyminiszter és pénzügyminiszter együttes rendeletet adott ki, a hadművellet következtében állomáshelyükről eltávozni kényszerült közalkalmazottak beosztásáról, illetményfolyósításáról és segélyezéséről. Részletre a hadművellet terület kormánybiztosa jelöli ki a városokat és községeket, amelyeknek előjáróságánál jelentkezni kell. Illetményük kifizetése iránt a kijelölt terület kormánybiztosa intézkedik.

A menekült alkalmazottak részére együttes segély folyósítható, mégpedig egyhavi illetményük 50 százaléka erejéig, melynek összege azonban 200 pengőnél alacsonyabb nem lehet.

Újabb szociális intézkedés

A belügyminiszter a családvédelem terén kitűzött céljai további megvalósítását célzó újabb rendelkezést adott ki. Eszerint az 1927. évi betegségi biztosítási törvény alapján biztosította terheségi és gyermekágyi segélyt az átlagos napibér százszázalékában állapította meg.

Bor — error

Nagyvárad. A nagyváradi törvénytészék tanácsa csütörtök délelőtt tárgyalta Lunkán Demeter oláhapáti lakos ügyét.

Augusztus 9-én történt, hogy Lunkán, néhány barátjával együtt elment iszogatni az egyik falujabéli csárdába. Néhány liter bor elfogyasztása után Lunkán bejelentette, hogy neki nincs több pénze, de még inni szeretne. Tekintve, hogy a társaság többi tagjainak sem volt már „borra valója”, elhatározták, hogy a kocsmába legközelebb betérőt fogják együttesen ilyen irányban megszercolni.

Néhány perc múlva valóban kinyílt a kocsmá ajtó és Lakatos Gergely oláhapáti lókupec jött be, aki mint módos ember ismeretes.

Lunkán azonnal felállt az asztala mellől és ahelyett hogy szép szóval kölcsönkért volna, bejelentette Lakatosnak, hogy ha nem fizet azonnal öt liter bort nekik, akkor tűnjön el a faluból, mert nagyon megrörik. Lakatos először nem birt szóhozjutni a meglepetéstől és azt hitte, hogy a szomjas legények csak viccelődnek vele. Ő is viccesen válaszolt az ultimátumra és közben felvette a pultról poharát, hogy igyék Lunkán erre feldühödött és a meglepett ember kezéből kiütötte a poharat, majd gyors egymásutánban háromszor arculütötte. Lakatos sem maradt rest a kihívásra, úgyhogy az ivóban parázs verekedés kezdődött, melyben végül is a tulerő győzött és Lakatos úgy kidobták a kocsmáján, hogy több sebtől vérezve maradt a csata színhelyén.

A főtárgyaláson a vádlott mindent beismerett és azzal védekezett, hogy tettét ittas állapotban követte el. Lakatos ezzel szemben azt állította, hogy Lunkánékon egyáltalán nem látszott meg, hogy annyit ittak volna, amikor ő bement a kocsmába.

A kihallgatott tanúk vallomása után a törvénytészék Lunkán Demetert kétélti fogházbüntetésre ítélte nem jogerősen, társait pedig felmentette.

Rádióműsort akar? Vegyen Rádióéletet, Délibábót. Kapható a MAGYAR LAPOK árúsi

Az első vonalban adták át a nagyváradi gyalogezred hőseinek a kitüntetések

(Galicia.) Több mint ezer méter magas hegyen húzódik a nagyváradi gyalogezred védőkörlete. Elkeseredett küzdelmek nehéz harcok árán foglalta el az ezred ezt a kedvező védelmi vonalat, ahonnan szemmel tarthatja az oroszok minden mozdulatát. Még javában folyik a védőállások kiépítése, hiszen alig néhány napja foglalták el az új állást.

Ma különösen nagy ünnepe van a nagyváradi ezrednek. Itt közvetlenül az első vonal mögött húzó gerinchát mögött adják át a korábbi harcokban kitűnt hősöknek a megérdemelt kitüntetések. Még a nap is fényesebben süti a hegyoldalt, amelynek tarka virágain az ezred díszszázada sorakozik fel. Két oldalt állanak a rohamsisakos, szuronyos honvédek. Ezek között sorakoztak fel a kitüntettek. Számszerint negyvenhatan állnak a középen, közülük tizenkilenc kiegészítő, huszonheten pedig bronz vitézségi érmet kaptak. Az elmúlt napok súlyos harcainak ellenére minden ragyog a nagyváradi fiúkon, talán csak a sisak matt színe emlékeztet a háborúra. A hadosztályparancsnok befejezte már az első vonalak látogatását, most a díszszázad felé tart. Veszélyeztetett pattognak, ceattannak a puskák és a rákövetkező néma csendben már fel is hangzik a vezérőrnagy úr érce, katonás hangja. Csak pár szót szól katonáihoz, ugys tudja, hogy mindenki átérzi a nap jelentőségét. Az ezred hősi magatartásáról beszélt és arról, hogy ne csak a kitüntettek, hanem az egész ezred és a családtagok is legyenek büszkék a magyar vitézségre, bátorságra erre a látható szép elismerésre. Azután arra kéri fiait, hogy továbbra is lelkiismeretesen hátra tartsák kötelességüket a hazával szemben. Rövid katonás beszéd, a hatás látszik a rohamsisak alatt ezikrázó szemeken.

A hadosztályparancsnok ezután a hadosztálynál szolgáló Albrecht Dező zászlóst, az önként bevonult erdélyi országgyűlési képviselőt kéri fel, hogy az otthoniak üdvözlését tolmácsolja.

Erdélyben minden magyar büszke — mondotta Albrecht zászlós — a nagyváradi hadosztály teljesítményére. Nehéz, súlyos időkben állták meg a helyüket a nagyváradi honvédek, hogy hősi magatartásukkal megadályozzák az orosz előretörést a Tatar-hágó felé. Nemcsak itt érezte mindenki a helyzet súlyosságát, az otthon is lélekzetvisszafojtva leste a keletről érkező híre-

Ez évben is lehet a harcoló honvédek részére téli ruhaneműt küldeni

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A honvédezerkar főnöke az előző évekhez hasonlóan ez évben is lehetővé kívánja tenni, hogy a harcoló honvédek és a munkasalakulatokhoz beosztottak részére hozzátartozóik téli ruhaneműket küldhessenek a tápori posta útján. A csomagok feladásának időpontját rövideken közölni fogják. A csomagokban az előző évekhez hasonlóan, kizáróan téli ruhaneműk és óvóeszközök küldhetők. mégpedig ujjas, irhamellény, be-

ket. De az otthon nem csatlakozott a hadosztály hősi magatartása visszaadta biztonságérzetünket, az önmagunkba vetett hitet, amely szükséges ahhoz, hogy kiverkedjünk hazánk számára a jobb jövődőt.

Három részre osztotta a pénzügyigazgató a zsidó vagyon kezelésével kapcsolatos ügyeket

Nagyvárad, szept. 15. A pénzügyigazgató, tekintettel a zsidó vagyon kezelésével kapcsolatban előállott nagy munkatorlódásra, három részre osztotta a végső fokon, főnöki hatáskörben történő ügykezelést.

A pénzügyigazgató a zsidó vagyon értékesítésével és a katonai igazoltatásokkal kapcsolatos ügyekben tartotta fenn magának az intézkedést; dr. Zentay Ferenc pénzügyi főtanácsos, pénzügyigazgatóhelyettes hatáskörébe utalta az összes zárgondnoki, mező- és erdőgazdasági, bor-, szőlő- és egyéb, a zsidóházak kezelését és hasznosítását; dr. Józson József pénzügyi főtanácsos, pénzügyigazgatóhelyettes hatáskörébe utalta a leltározást és az ezzel kapcsolatban felmerülő ügyeket, így például a soronkívüli kiürítést, a bizottsági munka ellenőrzését, a katonai beszállásokat, a felek fogadását.

A keleti hadműveleti terület kormánybiztosának rendelete

Csak kézipodgyaszt és élelmiszert vihetnek magukkal az eltávozók, butorokat nem szabad elszállítani

A Kolozsváron megjelenő *Ellenzék* közli: A keleti hadműveleti terület kormánybiztosa az alábbi rendeletet adta ki:

Több oldalról panasz tárgya az a tény, hogy az anyagi kiürítés végrehajtásával kapcsolatban többen házbutorokkal és berendezési tárgyakkal foglalják le a nagyon korlátolt mértékben rendelkezésre álló szállítóeszközöket. A hadtestparancsnoksággal egyetértve elrendeltm: a hadműveleti terület bármilyen járművel elhagyók csak kézipodgyaszt és a szükséges élelmiszert vihetnek magukkal. Berendezési és hasonló feleslegesen tértfoglaló tárgyak szállítása szigorúan tilos.

Jelen rendeletet végrehajtása és ellenőrzése úgy a vasúti személyzet, mint a csendőrségi és rendőralakulatok szigorú kötelessége.

Panaszok a kenyérszállítás körül

Az utóbbi időben zavarok állottak elő a kenyér-szállításban. Ennek következtében egyes városrészekben nem állott elegendő mennyiségű kenyér a közönség rendelkezésére. Ezeknek a zavaroknak oka az, hogy a múlt hét végén a sütőiparosok bejelentették a közéletügyi ügyosztálynak, hogy a kenyeret a kereskedőkhöz kihordatni nem tudják, mire az ügyosztály elrendelte, hogy a kereskedők

a kijelölt kereskedők és szatócsok kötelesek a pékektől elszállítani.

Ennek az intézkedésnek végrehajtása nagy terhet rótt különösen a külsőségi kiskereskedőkre és szatócsokra. Távolsági helyekre ugyanis csak nagy költséggel tudják a kenyérszállítást eszközölni. Száz kilogramm kenyérnek a kiszállítás külsőségi helyekre legálább tíz pengőbe beletérül, a kereskedő megengedett haszna pedig ennél a mennyiségnél három pengő. Tehát ténylegesen ráfizet hét pengőt, ha száz kiló kenyeret hozat a péktől és kiárusítja Persze ennek az a következménye, hogy egyik-másik külvárosi kereskedő húzódzik a kenyér beszerzésétől, mert hisz nem bírja a ráfizetést, viszont a környékbeli lakosság kenyérelátása szenved meg ezt az állapotot.

A segítségnek egy módja volna, ha csoportosan megszerveznék a kenyér elszállítást. A kerületenként történő kenyérszállítás lényegesen csökkentené a szállítási költséget. A kereskedők ugyan azt szeretnék, ha visszaállítanák a régi rendet, vagyis, hogy a pékek és a sütőüzemek szállítanak ki hozzájuk a kenyeret. Ezirányban beadvánnyal is fordultak a Baross Szövetséghez, közbenjárást kérve.

Zsebtolvajhajsza a Mussolini-téren

Nagyvárad. Tegnap a koradélutáni órákban izgalmas zsebtolvaj-üldözés színhelye volt Nagyváradon a Mussolini-téri gyümölcs piac.

Egy vidéki gazdálkodó, a Tatarosra való Gezecei Márton, Nagyváradra érkezett rokonai meglátogatására. Tegnap délután akart szekérral hazamenni és útravalóul görögdiunyt szeretett volna vásárolni magának.

A nagypiaci árusok között sértült és válogatott, amikor valaki hirtelen meglökte a tolongásban, úgy hogy csaknem elesett. Gezecei rosszat sejtve hátsó zsebéhez nyúlt és rádőbbsent arra, hogy a lökdösődés valóban nem ártatlan jellegű volt, mert tárcáját mintegy hatszáz pengő készpénzzel eltűnt.

Gezecei hirtelen hátranzett és az egyik sátrnál éppen fordulóban láttott egy rohanó alakot. A körülötte állóknak odakiáltotta, hogy segítsenek elfogni a menekülőt, majd rohanni kezdett, hogy a sátrt megkerülve a tolvaj elé kerüljön.

Rövid néhány perc leforgása alatt a fél nagypiacról egy ember után futott, aki kétségbeesetten igyekezett minden apró kanyart és fordulatot kihasználni, majd pedig amikor a rendőr lépteit is maga mögött hallotta, eldobta a pénztárcát, gondolván, hogy így megmenekül. A terv azonban nem sikerült, mert míg a károsult gazdálkodó felvette a földről jogos tulajdonát, az alatt a rendőr és még néhány üldöző elcsúszta a tolvajt.

Rendőrségi kihallgatása során kiderült, hogy Lesnik József nagyüregdi születésű, munka- és lakás nélküli cigánnyal azonos, aki már hasonló kisebb turpisságokért néhányszor volt büntetve. Kihallgatása után átadják az ügyésznek.

A szegedi Zrinyi-kollégium harmadik emeletéről az utcára zuhant és szörnyethalt egy orvoszigorló

Szegedről jelentik: Kedre virradóra, körülbelül hajnali fél 3 óra tájban Sáfány Lóránd orvoszigorló, a Zrinyi-kollégium harmadik emeleti ablakából az utcára zuhant és szörnyethalt. A zuhanásra és a közvetlen utána elhangzott borzalmas jajkiáltásra figyelmesek lettek a szomszédok, valamint a kollégium lakói és kirohantak az utcára, ahol borzalmas látvány tárult a szemük elé: Sáfány Lóránd véresen összezuzott tagokkal feküdt a gyalogjáró kövezetén. Azonnal értesítették a mentőket, a szerencsétlen orvoszigorlón azonban már nem tudtak segíteni, mert a zuzódások következtében olyan súlyos belső vérzés állott be, hogy az azonnali halált okozott.

A vizsgálat még nem derítette ki, hogy a szerencsétlen fiatalember véletlenül zuhant-e ki az ablakból, vagy öngyilkossági szándékból vetette magát az utcára. A nyomozás folyik.

**Laphihordókat,
lapárúsokat**
jó fizetéssel felvesszünk.

Jelentkezni lehet a
MAGYAR LAPOK
kiadóhivatalában.

A törvénytelen gyermekek védelme Németországban:

Lélekbúvárok állapítják meg a törvénytelen gyermekek édesapját!

Írta: Olasz Péter dr. pszichológus.

A Magyar Lapok hasábjain már írtunk a törvénytelen gyermek megpróbáltatásai lelki fejlődéséről. A jelen cikkben olyan igen érdekes és tipikusan „neuro-pai” mozgalmat ismertetünk, amelynek célja, hogy a törvénytelen gyermek védelmét, lehetőség szerint törvényesítését is biztosítsa. Ujabbban a németek a tudomány mindenfajta eszközeinek segítségével, ha kell felkutatják a törvénytelen gyermek ismeretlen édesapját és az ilyen könnyelmű és felelőtlen férfiut bírón uton kötelezik arra, hogy legalább a nevet adja oda gyermekének és így szerencsétlen áldozatát törvényesítse, továbbá, hogy gyermeke eltartásáról meg neveléséről legalább a gyermektartásdíj pontos fizetésével gondoskodjék.

A tudomány különböző „édesapát leleplező”-eszközei közül a vérvizsgálat a legismertebb. Mivel azonban a vérképlet (a négy vércsoport egyikéhez való tartozás) nemegyszer több gyanúsított férfi édesapását „igazolja” anélkül, hogy ezek közül a tényleges édesapát leleplezné, újabbban a németek inkább a személyiség-kutatással foglalkozó lélekbúvár véleménye alapján döntenek el az édesapa kitértét, majd pedig éppen a pszichológiai vélemény alapján kötelezi az illetékes bíróság a leleplezett férfiut édesapai kötelességeinek hiánytalan gyakorlására.

Itt megjegyezzük, hogy a személyiség-kutatással foglalkozó lélekbúvár nemcsak a lelki jegyek, hanem a szeméremű és gyakrabban örökletes testi jegyek (jellegzetességek) összegezéséből rajzolja meg az ember egész (személyiség) lelki-testi képét. Ez a totális lélekbúvárás éppen a személyiség-kutatás alkalmával a keresztény bölcsélet és hittudomány elgondolásaival egyezik, amelyek erősen kidomborítják azt a tényt, hogy az ember nemcsak testből és nemcsak lélekből, hanem testből és lélekből csodálatosan alkotott egész. A leszerelt zsidó lélekbúvárás ennek éppen az ellenkezőjét hirdette, mert vagy csak a testet látta meg (anyag-elmű-materialista lélekbúvárás), vagy csak a lelkét vette figyelembe (Adler-féle individuálpaszichológia, Freud-féle pszichoanalízis). Ezek a zsidó-életnézetek természetesen ellentétben állottak már elvi kiindulásukban a keresztény bölcsélettel és hittudománnyal.

A tényleges apa után kutató személyiség-lélektan különösen, akkor kecséget eredményel, ha a törvénytelen gyermek édesanyja még életben van és nemcsak fénykép és idegen vallomások alapján vizsgálható. Így ugyanis a személyiség-kutató lélekbúvár megállapíthatja, mely testi-lelki jegyeket örökölte a törvénytelen gyermek édesanyjától. A többi jegyek (jellegzetességek) tehát apa örökségnek tekintendők. Ezeket a jegyeket összegezi az öröklés biológiában jártas lélekbúvár, majd sorra veszi a gyanúsított férfiakat: vajjon melyikben lehetnek fel ezek a törvénytelen gyermeknek kizárólag apai eredetű testi-lelki jellegzetességei?

Az egyes testi-lelki jegyek különböző mértékben járulnak hozzá a tényleges apa leleplezéséhez. Tény, hogy 10-20 kevés ritka jeggyel felér egy-egy különböző és az átlaglakosságnál ritka jegy, amely mind a gyermeknél, mint a gyanúsított férfinnál kimutatható, viszont az anya személyiség-képéből hiányzik.

Általában az ilyen személyiség-vizsgálat kiterjed nem kevesebb, mint 300-400 azaz három-névszáz különböző testi-lel-

ki jegyre, természetesen néha ezek között 5-10 olyan jegy is akad, amelyek egyazon szerve, például a fülre vagy az orra vonatkoznak.

Ha a törvénytelen gyermek személyiség-képében van vagy ötven-hatvan olyan testi-lelki jegy, amelyeket csakis a gyanúsított férfiutól örökölt, akkor a döntés magasfokú valószínűség alapján történik arról, hogy az illető férfi valóban a törvénytelen gyermek édesapja. Viszont, ha csak 5-6 ilyen egyező és de különben nem különösen ritka jegyre akad a személyiség-kutatással foglalkozó lélekbúvár, akkor a döntéshez nem tud már elegendő alapot szolgáltatni, mert föltehető, hogy az állítólagos apán kívül, akiben ez a pár jegy megvan, más férfiak személyiség-képében is fellelhető.

Legkiválóbb eredményeket ért el a Kölni Örökléséletani Intézet a legutóbbi öt év folyamán, amely a kérdéses származási viszonyok vizsgálata közben a következő feltűnő tapasztalatokra jutott.

1500 azaz ezerötven eset közül csak

négy százaléknál tehát csak hatvan eset maradt válasz nélkül. Ugyanennyi, tehát négy százaléknál azaz hatvan esetben nemcsak valószínűség, hanem bizonyossági fokra emelkedett a döntés afelől, hogy a gyanúsított férfi a törvénytelen gyermek atyjának tekinthető-e. Az esetek húsz százalékában tehát háromszáz esetben a döntést legmagasabb fokú valószínűség jellemezte. Így tehát összesen az esetek egynegyedrészében azaz háromszázhatvenöt esetben az öröklés életani és lélektani személyiségkutatás eredménye olyan helytállóan bizonyult, hogy a bíróság ezt akár az egyik érdekelt félnek esküjével szemben is mint döntő tényezőt fogadta el.

Azonban nemcsak a könni, hanem más hasonló irányban működő német tudományos intézetek eredményei is igazolják, hogy a törvénytelen gyermek ismeretlen apjának leleplezésében az öröklés-életani és lélektani személyiségkutatás a leggyakorlatibb és sokszor döntő bizonyítékot szolgáltató tudományos eszköznek tekintendő.

Természetes tehát, hogy illetékes magyar körök már is fölvetették a német mintára létesítendő olyan személyiségkutató intézetek létesítését, amelyekben öröklésélettanilag is képzett magyar lélekbúvárok dolgoznának a törvénytelen gyermek nehéz helyzetének megjavításáért, tehát nemcsak keresztény, hanem magyar szociális cél érdekében!

Szombaton délután négy órakor az olasz temető Haller kápolnájából temetik Paál Árpádot

Nemcsak Nagyváradon és Bihar-megyében, hanem Erdélyben, ezt az egész országban, hova csak a gyászír eljutott, mely részvétet keltett dr. Paál Árpád országgyűlési képviselő, főszervező halála. Megsíratták százan és ezren ezt a gerinces székely-magyar, egész életében hazájáért küzdő és lángoló politikust, a kitűnő közirót.

Tegnap megtörtént a végleges intézkedés a temetés felől. Bár a város méltóképpen, díszsírhelyet ajánlott fel a Rulikovszky-temetőben, dr. Paál Árpád hült hamvai a nagyvárad-olaszi temetőben fognak nyugodni, a család kívánságának megfelelően.

Szombat déli 12 órától hétfő reggelig tilos égetett szeszesitalokat kiszolgálni

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kereskedelem és közlekedésiügyi miniszter rendeletet bocsátott ki, amely szerint a vasárnapokat és a Szent István-napját megelőző napokon déli 12 óra után — a gyógyszeráraktól eltekintve — más üzletben égetett szeszesitalokat, a különleges (finomított) égetett szeszesitalokat is ideértve, sem tisztán, sem más italokhoz keverve nem szabad

árúsítani és nem szabad kiszolgáltatni. Vendéglőkben, kávéházakban, kávémezőkben és cukrászdákban azonban tea-hoz rumot — a szokásos mennyiségben — szabad kiszolgáltatni. Az égetett szeszesitaloknál vasárnapokon és Szent István-napján kiszolgáltatás tekintetében fennálló tilalom továbbra is hatályban marad.

A temetési szertartást nagy papi engedéllyel Fiedler István püspök végzi, az elhunytat dr. Schriffert Béla apostoli kormányzó helynök, a Szent László Nyomda RT. elnöki igazgatója búcsúztatja. Több testület és intézmény részéről hangzik el még gyászbeszéd.

Rendelet a zsidóvagyon értékesítéséről

A zsidó vagyon kormánybiztosának a napokban megjelent 3900. számú rendelete intézkedik a textilárak, ruháknak, lábbelik értékesítésére vonatkozólag. Eszerint azokban a községekben, amelyek zsidó lakosainak száma nem haladta meg az ötvenet, a kormánybiztos a főispánnak engedi át a rendelkezés jogát. A többi helységeben gyűjtőállomásokra, árverési ezek-

helyekre szállítják a fentjelzett zsidó értékeket, ahol az egyes miniszteri tárcák számára százalékosan megállapított arányban a tárcák képviselői készpénzfizetés mellett veszik át az anyagot. Hogy aztán a további értékesítés miként történik, arra vonatkozólag nem tartalmaz intézkedést a kormánybiztosi rendelet.

Orizethe vett a rendőrség egy zsidólakás-fosztogatót

A rendőrségre feljelentés érkezett arról, hogy egy asszony már régebben egy zsidólakásból különböző tárgyakat tulajdonított el. A feljelentés után bevezetett nyomozás terhelő bizonyítékokat talált az asszonnyal szemben, amiért is elrendelték előzetes őrizetbevételét.

Az őrizetbevett asszonyt Virág Andrásnénak hívják és a Szeptember 6-utca 19. számú házában lakik. — Őrizetbevétele után átkísérték az ügyészségre, ahol most ügyében a vizsgálóbíró folytatja a kihallgatásokat. Ugye rövidesen a tárgyalóbírák elé kerül.

Bunker-mamák a német óvóhelyeken

A sok nehéz és fontos feladat közé, amelyek a légiháborútól sújtott területeken a német nőszervezetekre hárulnak, tartozik a légiriadó alatt a nyilvános óvóhelyekre tóduló polgári lakosság istápolása is. Mindeközben, ahol hatalmas betonbunkerek nyújtanak nőknek és gyermekeknek a terrortámadások ellen oltalmat, ott találni a nyugodt idegzetű és áldozatos lelkű nők sorából kiválasztott felügyelőket, a „Bunker-mamákat”, ahogy a népnyelv a belső frontnak ezeket az önfeláldozó katonáit nevezi. Csúpán Berlinben 308 ilyen „bunker-mama” működik. (MNK.)

Tenyézkocásüldő akció

A földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltségének felügyelete és ellenőrzése mellett az észak-erdélyi, valamint a Székelyföldi Allattenyésztő Egyesületek Szövetsége az erdélyi hússertés-állomány minőségi színvonalának emelése és termelő képességének fokozása érdekében a földművelésügyi minisztérium kedvezményes áron hússertés fajtaját tenyészkocásüldő kiosztását határozta el. Az akció során az Észak-erdélyi Allattenyésztő Egyesületek Szövetsége és a Székelyföldi Allattenyésztő Egyesületek Szövetsége 120-120 összesen 240 darab tenyészkocásüldő került kiosztásra.

A földművelésügyi minisztérium akciójával elsősorban a hivatásos és az állattenyésztéssel előszeretettel foglalkozó, szorgalmas, haladni vágyó kisgazdák sertésenyésztését kívánja fejleszteni és támogatni, éppen ezért abban elsősorban az 50 kat. holdnál kisebb szántóföldi területtel rendelkező kisgazdák részesülhetnek.

Az akció során kiosztásra kerülő tenyészkocásüldők vételárának 75 százaléka az igénylő gazdát terhel, míg a maradék 25 százaléka az akcióval kapcsolatosan felmerült költségeket a földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége vállalja magára.

Az érdeklő gazdák igénylősükkel forduljanak mielőbb az Észak-erdélyi, vagy a Székelyföldi Allattenyésztő Egyesületek Szövetségéhez, ahol a szükséges felvilágosításokat megkaphatják.

A bombakárosultakért

Székely János MAV nyugdíjas 20.—
Bajusz Pál 10.—
pengőt adományoztak a bombakárosultak javára.

SZÍNHÁZ

Pérez nem boldogít

— Bemutató a Szigligeti Színházban —

Egy tizenhatesztendő külvárosi vadóc meghatóan vidám történetével igazolja Vaszary János, a háromfelvonásos vígjáték címében felállított ősiégi tételt: A pénz nem boldogít. S amilyen vakmerően újszerűtlen a drámai mű címe, eppoly ősi lenne a mese is, ha az írónak nem sikerülne egy költőháncos ügyességével járnai a banálitás határain anélkül, hogy egyszer is túllépne rajtuk. Sőt talán ez volt az alkotásra ösztönző írói igazságot Vaszary János számára: merészen, szinte kötekedően eljuttatni a cselekményt, a helyzeteket, az alakokat a banálitás szakadékáig, amelynek mélyén unalom-halál áit s aztán bravuroz kézzel visszarántani mindent és egyszerű fordulatok kamargóin felvezetni a mesét, a jellemeket, a situációkat olyan művészi síkra, amelyet állandóan ötletek szípkárai ragyognak be finom megindulások légkörében.

Pontosan olyan szegény, rongyos, tisztán és szájas a Vaszary vadóca is, mint Nicodemus taccsója. S ez önmagában is figyelemreméltó írói bátorság színpadra vinni egy kétségkívül jól bevált, de szinte már kifejezesezett irodalmi figurát s mégis az élet melegével tölteni el s egyéni színekkel ruházni fel. A kis árva-leány egyetlen öröme, boldogsága nagyapjának, aki jómódból süllyedt a külvárosi nyomortanyáig, sőt a toloncházig, anélkül azonban, hogy lélekben elzúllt volna, mert felszínen tartja őt a felismerés, hogy nem a pénz, hanem a tiszta szeretet boldogít. De a szigorú és objektív társadalmi gondoskodás kiragadja a leánykát otthonából, amelynek egyetlen kincse a szeretet s egy nevelőintézetben át az ellentétes sarkpontba juttatja, egy dúsgazdag vénkisasszony házába, ahol minden van, pénz, kényelem, fényesség, íny — csak éppen szeretet nincsen. Pedig az idős hölgy rokonokkal vette magát körül, fiatal mamával, nagy fiúval, nagy leánnyal, hogy feleltesse hátlékában a családi élet melegét, de még ragaszkodást is csak inasától tud kiérdemelni. Ezért bosszúból örökbe fogadja és egyetlen örökösévé teszi a kis külvárosi vadócot. Természetesen nagy összecsapások következnek. A kibontakozás előrelátható, sőt az író, hogy elhárítsa magáról a banálitás felelősségét, be is mondatja az egyik szereplővel: romantikus megoldás lenne, ha a rokon-fiú feleségül venné az örökbefogadott leányt s akkor mégis csak a rokonságra maradna Amália néni vagyona. S noha valóban így történik, mégis meglepő a vétkifeltétel, mert a drámai események során csakugyan tanyát üt a vénkisasszony házában és szívében a szeretet, a vagyon elveszti jelentőségét s a kolbuzszegény nagyapa zongorajátéka mellett az egész társaság kórusban énekel egy bájos kis dalt, amelynek az a mottója, hogy a pénz nem boldogít.

Havadi Nagy Ilonka alakította a fő női szerepet, aki ezalkalommal mutatkozott be a nagyváradi közönségnek. Kiforrott

Szent László nyomda rt.

Szilágyi Dezső-u. 5.

Mindenféle nyomtatványokat tisztelesen készít.

színes-egyéniség, mely átérzésekkel, a rutin könnyedségével játékokban. Sökstíni beszédhangja lehetővé tette a nagy belső átalakulások érzékeltetését éppúgy mint a kirobbanó mozdulatok tolmácsolását. A külvárosi mezhez mérséklet nélkül idomította a modor durva realitását, de meggyőzővé tudta tenni az új környezetet s az elhatalmasodó érzések hatása alatt bekövetkezett gyors változást. A felelő szerelem ábrázolásánál különben oly forró átéltség sugárzott előadásából, hogy lenyűgözte a közönséget. S a darab eszmei tartalma, társadalmi alásfoglalása akkora erővel sűrűsödött játékokban, hogy több ízben is nyíltak a színpadon, hogy több ízben is nyíltak a színpadon, hogy több ízben is nyíltak a színpadon.

Pataki Erzsébet a vénleány szerepében nem annyira a humorban, mint a komoly

játékokban mutatott értékeit. Hejyeként a legnagyobb közvetlenség művészi színvonalára emelkedett. Hamvay Lucy finom, nyugodt alakítása kellemes színpadon az előadásban. A bájos Nagy Gizi azonban ezúttal is a jószándéku műkedvelés határain mozgott. Borsos Manci természetesen játékmódora most is meleg életszerűséggel töltötte el jeleneteket.

Szabó Ernő bizalmaskodó inasa kitűnően küzdött meg a szokványos inasábrázolások kísértésének veszélyével. Humora ellenállhatatlan, elkomolyodásában szívezzelő Ross József, a cserék nagyapa szerepében pompás alakítást nyújtott, bár ez a kiváló művész könnyebben mozog a címzmus szintjén, mint amilyen őszinte a bölcs életfelfogás képviselőjében és a meleg elérzékenyülésekben. Igen jó volt Halasi fiatal szerelmese is; frissesség és lendület jellemzők játékát.

Az egész előadás könnyen perg, s végig híven szolgálja az erkölcsi tartalom mellett a szórakoztatás célját is. A zökkenés-mentes összjáték Putnik Bálint rendezői érdeme. (J. B.)

Két sikertelen öngyilkossági kísérlet

Fölvágta ereit egy váradi fiatalember

Egy másik felakasztotta magát, de idejében levágták

Két öngyilkossági jelentés futott be ma hozzánk. Ezek arról szólnak, hogy két életunt fiatalember akart véget vetni életének, azonban egyikük kísérlete sem sikerült. A két eset részletei a következők:

Opálka László szerelmi bánatában felvágta az ereit, de a gyors beavatkozás teljesen talpraállította. Tettének elkövetése után, amely az esti órákban következett be, beszállították a kórházba, ahol a rajta végrehajtott műtét oly sikeres volt, hogy a szerencsétlen öngyilkosjelölt órákon belül visszanyerte testi erejét, melynek birtokában már szökési kísérletet is tett. A kórházból ápolói elől meg akart ezülni, de ezt a kísérletét is megakadályozták. Azért akart öngyilkos lenni, mert a Szacsay utcán lakó nőismerőse nem teljesítette azt a kívánságát, hogy csak neki éljen egyedül. A szerelmes fiatalembert előlőtti bánata vitte végzetesé válható tettének elkövetésében.

A másik öngyilkos egy **Tisza István** nevű fiatalember, aki mindössze 35 éves, de már életuntá vált. Búskomor-ságában a padlára ment és ott felakasztotta magát. Tettét azonban észrevéve azonnal észrevették, a gerendáról levágták és beszállították a kórházba, ahol ápolás alá vették.

Táboripostai forgalomban magánlevelek nem küldhetők

A MTI jelenti: A m. kir. honvédezek kar főnöke rendeletének értelmében ezentúl a tábori postai forgalomban sem a hátszágából a hátszágba magánlevelek nem küldhetők. A levelezőlapok továbbra is akadálytalanul feladhatók.

Tűz volt Nagyvárad három pontján

Az elmúlt 24 óra alatt Nagyvárad három különböző pontján ütötte fejét a vöröskakas. Az esti órákban a légveszély idején a Rákóczi utca 13. szám alatt, az úgynevezett Széchenyi-féle vendéglő, amely **Krajcsik István** tulajdona, kéménytűz keletkezését követte a tüzoltókkal, akik percek alatt megjelentek a színhelyen. A kéménytől hatalmas lángok csaptak ki és éppen akkor, amikor egy gyufaszálnak sem szabad égni, percekig bevilágították a városnegyedet. Szerencsére ez nem sokáig tartott, a tűz ugyanis magától kialudt. Mire a tüzoltók a színhelyre értek, az utolsó lángnyelv is lelohadt.

A második tüzesetet az **Olaszi-temető** alatt húzódozó Téglavető-utczából jelentették. **Molnár József** postanövendék vette észre, hogy a Téglavető utca 13. számú házában egyik lakásában szobátűz keletkezett. Rögtön értesítette a tüzoltókat, de mire azok a helyszínre érkeztek, a tüzet a szomszédok elfojtották. A tüzet minden bizonnyal rövidzárlat okozta.

Végül a harmadik tűz ma, pénteken a korareggeli órákban a **Velence** nevű városrész úgynevezett **Hajó-terének** egyik utcáján keletkezett. Egy szénáskoci gyulladt ki, minden valószínűség szerint a kocsi pipájának egyik szikrájától.

Péntektől kezdve fél 6 órakor kezdődnek a Szigligeti Színház esti előadásai

A *Pérez nem boldogít* című vígjáték bemutatóelőadásán, a harmadik felvonás közepén légveszélyt jelző szirénahangzás hangzott fel. A függöny azonnal összecsapódott s a színházi bemozdó, az előírásnak megfelelően bejelentette, hogy légveszély van s aki távozni óhajt, elhagyhatja a nézőteret. az előadás azonban folytatódik. A közönség nyugodtan viselkedett és csak néhányan távoztak el. Két perc elmúltával ismét szétnyílt a függöny s a színészek zavartalanul folytatták játékukat. Az előadás végén ismét megjelent a színhá-

zi bemozdó a lámpák előtt és közölte a közönséggel, hogy tekintettel a most már korábban bekövetkező zavarásokra, péntektől kezdve a Szigligeti Színház esti előadásai *nem fél hétkor, hanem félhat órakor fognak kezdődni.*

A kolozsvári Nemzeti Színház szünetelteti előadásait. Kolozsvárról jelentik: Szeptember 14-étől kezdve szeptember 28-ig katonai behívások és műszaki nehézségek miatt a színház szünetelteti előadásait. Páger Antal visszautazott Budapestre.

A színházi iroda közleményei

„A pénz nem boldogít“ pénteken és szombaton este

Pénteken este fél 6 órakor (A) bérletben, szombaton este fél 6 órakor pedig bérletszünetben kerül színre a *Pérez nem boldogít* című nagy-sikerű Vaszary vígjátékújdonosság. Csupa kacagás és jókedv. Aki két és fél órára el akarja feledni a hétköznapi gondokat, bajokat, okvetlenül nézze meg a *Pérez nem boldogít* vígjátékot.

A *asszony verve jó* mulatságos operett szombaton délután 3 órakor *olesó helyárakkal* kerül színre.

Vasárnap délután 3 órakor és este fél 6 órakor a nagy sikert aratott *Erdészlány* című nagyoperett van a színház műsorán Nagy Gizi felléptével. Gyönyörű muzsika! Pompás kiállítás! Rengő humor és jókedv.

Népművelési előadás keretében hétfőn este fél 6 órakor *Az asszony verve jó* kerül színre. Jegyek elővé-

telben már válthatók a színházi pénztárnál.

Műsor:

Pénteken este fél 6 órakor: *Pérez nem boldogít*. (A) bérlet.

Szombaton délután fél 3 órakor: *Az asszony verve jó*.

Szombaton este fél 6 órakor: *Pérez nem boldogít*.

Vasárnap délután fél 3 órakor: *Erdészlány*.

Vasárnap este fél 6 órakor: *Erdészlány*.

Hétfőn este fél 6 órakor: *Az asszony verve jó*.

Kedden este fél 6 órakor: *A pénz nem boldogít*.

Szerdán este fél 6 órakor: *Erdészlány*.

A katonai és honvédelmi szolgálat egyötödét be kell számítani a tanonc dőbe

A hivatalos lap szerdai számában jelent meg az iparügyi miniszternek rendelete, amelynek értelmében szünetel annak a tanoncnak a tanviszonya, akit katonai szolgálatra, honvédelmi munkára, közérdekű munkaszolgálatra, vagy különleges légoltalmi szolgálatra behívték.

Az ilyen szolgálatban eltöltött időt egyötöd rész erejéig be kell számítani a tanidőbe, ha pedig a tanonc szolgálata alatt szakba vágó munkát végez, az ezzel eltöltött időt a tanidőnek legfeljebb fele erejéig be kell számítani. (MTI)

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 5,20 P.
3 óra 15.— P.

Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.

Kéziratokat nem adunk vissza

Bécsét bombázták...

Bécs, a császárváros közel áll a magyarok szívéhez. Történelmünk sok századon át kapcsolta a magyarságot a „büszke várhoz”, igaz, sokszor küzdöttünk ellene, de harcunk sohasem volt a város és népe ellen való.

Bécs utcáin járva ma is minduntalan rá-rábukkanunk a magyar történelemből ismert emlékekre. Itt van Rákóczi lakóháza, itt a Bessenyei-testvérség gárdapalotája, itt nyugosznak négy század magyar királyai...

Bécs pedig testvéri szeretettel gondolt a magyarokra. A szóra: magyar, mindent megnyílik a szív, ölelésre tárulnak a karok.

Háláljuk meg ezt a szeretetet azzal, hogy most, amikor Bécs történelmi legvégjü belvárosára is pusztulást hozó bombák hullottak, testvéri részvétellel gondolunk a császárváros gyászára.

Házasság. Haslinger Vilma és Borsody József folyó-hó 14-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Házasság. Suhajda Györgyi és Tátray Barnabás főgimnáziumi tanár, szeptember 14-én házasságot kötöttek a váradi laszi római katolikus plébánia templomban.

Mussolini egy éve szabadult ki. Milánóból jelentik: Egy éve annak, hogy SS csapatok kiszabadították a Ducet a Grand Saxon. Az olasz sajtó nagy történelmi horderjünek tartja ezt a napot. A lapok megállapítják, hogy Németország Mussolini kiszabadításával történelmi jelentőségű cselekedetet vitt véghez az olasz nép érdekében.

KIESETT A MOZGÓ VONATBÓL A MOZDONYZEZETŐ. A barátkai állomáson tolatás közben a mozgó vonatból kiesett Molnár János 50 éves mozdonyvezető. Súlyos sérüléseket és koponya-alapi törést szenvedett és azonnal meghalt.

Új lakásügyi kormánybiztos a fővárosban. A kormány vitéz Haynal Alajos vezérőrnagy, lakásügyi kormánybiztost tisztsége alól saját kérelmére felmentette és Ribicsey Gyula rendőrfőtanácsost Budacest székesfőváros és környékére lakásügyi kormánybiztossá kinevezte.

MEGIJEDT A LESETT TETŐCSE-REPTŐL, — MEGHALT AZ UTCÁN. Harsányi Józsefné miskolci asszony hazafelé tartott. Utközben vihar keletkezett. A tetőről erős koppanással esett a kövezetre az egyik cserép. Harsányi Józsefné a lesett tetőcserépről annyira megijedt, hogy szívbénulást kapott. A kivonult mentők már csak a halált tudták megállapítani.

Elveszett

kis fekete spanyol vizsla

kölyök kutya

az Irinyi József és Széles utca környékén. Nyomra-vezető jutalmat kap.

Széchenyi-tér 10. Bőfőni.

Ne nyuljunk idegen repülőgépből származó dolgokhoz. Ifj. Terzics József 19 éves dorozsói fiatalember egy lefőtt repülőgépből származó robbanó lövedéket akart szíjjeleszteni. A golyó felrobbant s letépte a szerncsétlen fiatalember balkezének három ujját, jobb kezének egy ujját összeroncsolta s a meggondolatlan fiatalember nyakán és mellén is sebeket okozott. Elsősegélynyújtás után a sebesült fiatalembert a zombori kórházba szállították. — Az eset figyelemre-felkeltőként szolgálhat mindenkinek az anyiszor hangoztatott felhívás benyújtására, hogy ne nyuljunk idegen repülőgépből származó tárgyakhoz, mert azok veszélyességét saját karunkon tapasztalhatjuk.

MEGDORGÁLTA AZ ATYJÁT, — AGYONLÓTTE MAGÁT. Kóródi Béla 15 éves miskolci diákot apja megdorgálta. Kóródi Béla annyira szívére vette a szülői dorgálást, hogy apja pisztolyával mellette lötte magát. A szerencsétlen diákot segíteni már nem lehetett, mert elvérzett. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

ÜZENET ANYÁMNAK

Most megcsókolom két kezed,
mert rád emlékezem.
Fiád messze járnak,
ahol a halál születik
Apánk is erre járt,
és örökség maradt nekünk két fiadnak,
hogy apánk útján mi is járjunk,
mert Erdély földje szent nekünk.
Hadak útját járjuk jó Anyám,
és drága bérceken allunk őrt,
mint fenyők a havasok ormán,
és vigyázunk a kögyet, hegyet, hércet.
Vihar zúg, ágyú szól és golyók süvitenek,
és dőlnek a büszke fenyők és szelid nyírek.
Szívek megállnak, szemek csukódnak örök álomra,
de teremnek új hősök, akik védik a csendes faluk,
és szép városok ezer kincsét,
mint vegvari jó vitézek.

FEHER ISTVAN

HIRDETÉS. A Nagyváradi és Vidéke Ipartestület Ruházati és Textiliparos szakcsoportja értesíti tagjait, hogy a folyó havi cernauntalványok kiosztását megkezdte. Felkérjük, hogy az utalványokat mindenki sürgősen kivenni szíveskedjen. Elnökség.

Felhívás a szegedi egyetem hallgatóihoz. A szegedi Horthy Miklós Tudományegyetem rektora felhívja az egyetemnek kollégiumban elhelyezkedni kívánó vidéki hallgatóit, hogy addig, amíg kollégiumi felvételükről és elhelyezésükről értesítést nem kapnak, ne jöjjenek Szegedre, hanem a beiratkozást lehetőleg postán vagy Szegeden lakó ismerőseik útján bonyolítsák le. (MTI)

ISTENTISZTELETEK IDŐPONTJA a nagyváradi evangélikus templomban. F. hó 17-től kezdődően a légiveszély miatt a vasárnap délelőtti istentiszteletek a nagyváradi evangélikus templomban is (gr. Csáky utca 26.) délelőtt, illetve reggel 8 órakor kezdődnek az eddigi 10 óra helyett. A vasárnap délutáni istentiszteletek időpontja továbbra is délután, illetve este 6 óra, míg a hét-köznap reggeli áhítatoké reggel fél 8 óra, a keddi imaóráké és a pénteki bibliáóráké pedig esti 6 óra. Az imaórák és bibliáórák színhelye a tanácsterem. A mostani súlyos időkben az egyház elnöksége szeretettel hívja és várja az egyház minden tagját Isten Igéjének erőforrásához, a halálos veszedelmek között a legbiztosabb óvóhelyre: a Megváltó és Üdvözítő Jézus Krisztushoz.

KORONA FILMSZÍNHÁZ

Muzsikál a mult

Főszerepben:
Ferdinand Marian
Olga Csehova
Margot Heischer

VITÉZ BONCZOS MIKLÓS belügy-miniszter könnyebb természetű meggyetegedés miatt néhány napig nem jár hivatalába.

A Női Önkéntes Honvédelmi Munkaszervezet felhívja mindazokat, akik 1942. óta munkaszolgálatra jelentkeztek, hogy jelvényeik átvétele végett jelentkezzenek minél előbb Hivatalos órák minden szerda és péntek délután 5-7 óráig. — Széchenyi épület, Rákóczi-u. 13.

A **HIVATALOS LAP** esütörtöki számában kormányrendelet jelent meg, amely a hadigondozás intézését október 1-től teljes egészében a belügyminiszter hatáskörébe utalta.

NINCEN HIR A SZÓFIAI NEMET KÖVETRŐL. Berlinből jelentik: A német fővárosba nem érkeztek értesülések a szófiai német követ és munkatársai sorsáról.

Október 1-től Szlovákiában bevezetik a dohányjegyet. Dohányt csak a 18 éven felüli férfiak igényelhetnek.

Hirdetmény. Nagyváradi thj. város adóhivatala végrehajtás céljára ideiglenes alkalmazottakat felvesz. Jelentkezés a városi adóhivatal főnökénél (városháza fsz. 27. sz.) Városi adóhivatal.

NEMET MINISZTERI TANÁCSOK MINT MOZDONYZEZETŐK. Berlinből jelentik: A birodalmi közlekedésiügyi minisztérium számos magasrangú főtisztviselője a jövőben arra használja szabad vasárnapját, hogy mint mozdonyvezető és fűtő tevékenykedjék. Példájukat egész Németországban követni fogják az iródszolgálatot teljesítő vasúti tisztviselők. Most vasárnap már számos magasrangú miniszteriális tisztviselő szerepelt mozdonyvezetőként vagy fűtőként a vonatokon. Közöttük volt Ples miniszteri tanácsos, a minisztérium gépműszaki osztályának vezetője is.

HIRDETÉMNY. Értesitem a város közönségét, az élelmiszer váltójegyek árusításával foglalkozó dohánypárosokat, valamint az összes sütőiparosokat, valamint a kenyér árusításával foglalkozó kereskedőket, hogy az előirt (szürke) 1944 szeptember hó 30-ig érvényes kenyérváltójegyeken kívül váltójeget hiánya miatt a közellátási ügyosztály a 10 szelvényes szürke és narancsszínű bar-na betűnyomással kenyérváltójegyeket a város területén életheleptette. Azokat a kenyérárusításra jogosult kereskedők, vendéglősök és sütőiparosok kötelesek elfogadni. Továbbá közlöm, hogy f. évi szeptember hó 1-től érvényben lévő (szürke) 1944 szeptember 30-ig érvényes bírói kenyérváltójegyek érvényességét a közellátási ügyosztály további intézkedésig meghosszabbítja. Nagyváradi thj. városi Közellátási Ügyosztály.

A Református „Szilágyi Erzsébet” Leánygimnázium igazgató-sága felhívja a már beiratkozott növendékeit, vagy azok hozzátartozóit, hogy az iratok átvételére sürgősen jelentkezzenek az igazgatói irodában: délelőtt 8-11 és délután 4-6 óra között. Ugyanebben az időben iratkoznak be a még be nem irt növendékek, mert szeptember hó 20-án a beiratások lezárulnak.

betlenfalvi Dr. PAÁL ÁRPÁD

Özv. betlenfalvi dr. PAÁL ÁRPADNÉ, a maga és gyermekei, valamint az összes rokonság nevében, fájdalommal teli szívvel, de a Térem-tő akaratában megnyugodva tudatja, hogy forrón szeretett élettársa, a legjobb apa, nagypapa, testvér és rokon,

életének 64-ik évében, türelemmel viselt hosszas szenvedés után, visszaadta hűséges lelkét Teremtőjének.

Beteg szívvel, utolsó perceiben is küzdő népéért és Hazájáért aggódott. Mi pedig elvesztése feletti bánatunkat népünk fennmaradásáért, s a Békéért ajánljuk fel az Urstennek.

Drága halottunkat folyó hó 16-án, szombaton délután 4 órakor fogjuk a római katolikus Anyaszentegyház szertartása szerint örök nyugalomra kísérni, a nagyváradi-olaszi Haller kapuinából.

Az engesztelő szentmiseáldozatot folyó hó 18-án, hétfőn reggel 8 órakor fogjuk a nagyváradi-olaszi plébánia templomban bemutatni.

Az örök világosságot fényeskedjék neki!
Nagyváradi, 1944. szeptember 14.

Utazási korlátozást rendeltek el a Tisza, Sajó és Hernád folyóktól keletre eső területekre

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A belügyminiszter az országban a Tisza, Sajó és Hernád folyóktól keletre eső területére — további intézkedésig — utazási korlátozást rendelt el. Szeptember 16-á és 30-á között magántermézetű ügyben erre a területre utazni nem lehet. Mindazok a személyek azonban, akiknek a Tisza, Sajó és Hernád folyóktól keletre eső területen állandó lakásuk és foglalkozásuk van, kizárólag hazatérés céljából a tartózkodási helyük szerint illetékes Utlevélkiállító Bizottság által kiállított utazási igazolvánnyal utazhatnak.

A Szent László téren elütötte az autó egy szabó- segéd feleségét

A Szent László-tér gyors közlekedési forgalmának súlyos áldozata lett. Egy erős iramban haladó autó elgázolt egy asszonyt, aki vigyázatlanul haladt át az uttesten. A szerencsétlenség a Szent László-térnek azon a szakaszán történt, ahol a gróf Teleki Pál-utca torkollik a térségbe.

A szerencsétlenül járt asszonyt Oltyán Bélánéknak hívják, leánynevén Gabrucza Julianna, Oltyán Béla férjiszabó felesége, aki férjével együtt a Báthory-utca 2. szám alatt lakik.

A szerencsétlenség után az asszonyt a mentők beállították a kórházba, ahol ápolás alá vették. Röntgenezés után fogják megállapítani, szenvedett-e csonttörést.

Az eset mindenki számára figyelmeztető lehet arra nézve, hogy az uttesteken fokozott elővigyázatossággal közlekedjen különösen az utcasarkokon, ahol a hirtelen feltűnő autók okozhatnak hasonló súlyos baleseteket.

RÁDIÓ

SZOMBAT, SZEPTEMBER 16.
Budapest I.

8.30 Zenekari művek.
10.10 Könyvű zene, könnyű percek.
11.40 Harsányi Gizi meséje.
12.05 Légierők zenekara.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
14.00 Rendőrzene.
14.45 Szóalkotó zene.
15.10 Közvetítés egy hajrepülőterről.
16.55 Nótafánk virágai.
17.25 Kisjókai Szakál! Erzsébet verseiből ad elő.
17.35 Német hallgatónknak.
18.25 Hangképek innen-onnan.

szolgálatos gyógyszertárak:

II. CSOPORT:

ARANYAS, Szent László-tér 6., telefon 25-74.
FEHÉRKERESZT, tul. Bakó Gáspár, Rákóczi-út 2. tel. 14-45.
SZENT LÁSZLÓ gyógyszertár, tul. Hegedűs Imre, Szent István tér 1. tel. 19-29.
MEGVALTÓ gyógyszertár, tul. Német Grékösök, Gr Teleki-n. 55. tel. 16-97.
A gyógyszertárak éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következő szombathat reggelig tart.

Ellenőrzik a posta, táviró és telefonforgalmat

A kereskedelmi miniszter rendeletet adott ki a belföldi posta-, táviró- és távbeszélőforgalom ellenőrzéséről, illetve korlátozásáról.

A rendelet értelmében a feladó minden postaküldeményre köteles a nevét, pontos lakcímét tisztán és olvasható írással feljegyezni. A postautalvány és szállítólevél szelvényére, a csekbfizetőlap értesítőlapjára csak a küldemény rendeltetését szabad rávezetni.

Képes levelezőlapok a postaforgalomban nem használhatók. Korlátozták a levelek terjedelmét is. Eltekintve a hatósági, hivatali, üzleti, gazdasági és irodai levelektől, a levél terjedelme egy felív papírnál több nem lehet. Az írás olvasható legyen és a sorok egymástól megfelelő távolságban csak párhuzamosan egymás alá írhatók. A levélpapír csak világoszínű és béléstelen horitékú lehet. A levelekhez csak a szövegrésszel összefüggő mellékleteket lehet csatolni. A

levelezés nyelve csak magyar, német, román, szlovák, rutén, szerb és horvát lehet. Titkos, vagy rejtjelű feljegyzések, valamint gyorsirású jelek alkalmazása tilos.

Magán- és hírlaptáviratokat csak közértelemű magyar, német, horvát, román szlovák, rutén és szerb nyelven szabad szerkeszteni. Katonai híreket tartalmazó távirathoz a honvédezerkar főnökének előzetes engedélyét kell felmutatni. A táviratra a feladónak nevét és lakását pontosan fel kell tüntetni.

Telefonálni is csak a fenti nyelveken szabad. A postahivatali nyilvános állomásról kezdeményezett távolsági beszélgetéseknél a hívó fél köteles nevét és lakáscímét a távbeszélőjegyre feljegyezni, továbbá személyazonosságát hitelt érdemlően igazolni.

A rendelet a tegnapi napon már életbe is lépett.

SPORT

Készülődik a NAC a debreceni csatára

Nagyvárad. Az erzsébetligeti pálya még nincs rendezve, így a NAC csak rövidített pályán rendezhetett két-kapus edzést tegnap délután. A város felőli 16-osra cipelték a hordozható kaput és így a pálya sarkán lévő hatalmas bombatölcsér nem zavarta a játékot. Az edzésről csak Deményi hiányzott. Nehány játékos mozgásán látszott, hogy sérüléssel bajlódik.

A kétkapuzásról még korai volna beszélni — mondotta az edző. Elsősorban is néhány játékos még sérüléssel küszködik. Így Perényinek a bordáival van baja, Juhász húzódszóról panaszodik és Barna is csak most állt edzésbe sérülése miatt. Szerencse, hogy Szege di már napról-napra erősödik és ha nagyon szorul a helyzet, esetleg már Debrecenben is

számításba jöhet. Mint hallom Gyulán, az ifjúsági csapatban egészen jól mozgott. Remélem azonban, hogy vasárnapig még sokat javulnak a sérültek és nem kerülök összeállításba zárva a kemény harcot ígérő debreceni erőpróba előtt.

Krüger Károly sportigazgatótól az utazás mikéntje felől érdeklődünk. — Most már végérvényesen úgy határoztunk, hogy vonattal utazik a csapat Debrecenbe. A hajnali gőzessel indulunk, reggel szállóba helyezük a fiúkat, hogy délutánra pihentek legyenek és az esti vonattal vissza is jövünk. Az utazási igazolvány kiadásának most nem lesz semmi akadálya s így a csapat nyugodtan utazhat a hajdúk fővárosába.

Jóformában van a Törekvés

A KB negyedik fordulójában, mint már említettük, ismét hazai pályán ütközik meg a Törekvés legénysége. Az eddigi sikeres szereplés igen nagy önbizalmat adott a pirosfeketéknek, akik el vannak tökélve, hogy vasárnap harmadik győzelmüket is meg fogják szerezni.

Ez alkalommal nem kisebb ellenfelet akarnak két vállra fektetni, mint az igen jó hírnévnek örvendő békéscsabai AK-ot, amely nagy játékerőt képvisel és amely 2:1 arányú győzelmet aratott szeptember 10-én a MÁV felett.

Ha figyelembe vesszük, hogy a Magyar Kupában a békéscsabai Törekvés 0:3 után 4:3-re verte a pirosfeketéket és a CSAK 2:1-re a MÁV-ot, önkéntelenül felmerül az, hogy vasárnap a Törekvés vissza kell szerezze azt a hegemoniát, amelyet a békéscsabai csapatok ezzel a két győzelmükkel magukhoz hódítottak.

A Törekvés is, a CSAK is győzelmeskedett a MÁV felett. Az elért

eredmények azt mutatják, hogy egyenlő ellenfelek kerülnek vasárnap szembe. Ilyen esetben kiegyensúlyozott játék szokott kialakulni és legtöbbször minimális győzelemmel szorított zárulni a mérkőzés eredménye, hogy melyik csapatnak sikerül majd ez, előre nem lehet tudni. Tény, hogy ez a Törekvés-mérkőzés is nagy-szerűnek ígérkezik.

A mérkőzéssel, mely az erzsébetligeti pályán 3 órakor kerül lebonyolításra még foglalkozni fogunk.

Székely vezeti a NAC—DVSC-mérkőzést.

Hétfőn jelölte ki a JT a vasárnapi NB-mérkőzések játékvezetőit: SalBTC: Galambos (Latorczai, Sásdi), Kispest—Ujvidék: Körösi, Győr (Bihari, Agoston), Szeged—Ferencváros: Ujvári A. (Kuti, Bpest), Ungvár—Szentlőrinc: Palkó, Kassa, Debrecen—Nagyvárad: Székely A., Csepel—Szolnok: Szilágyi (Kalotai, Pósa), DiMÁVAG—MÁVAG: Lázár.

Meghalt a sziréna zúgásától

Nem hallott még szirénazúgást Kántor Pálné, a tiszakarádi községi kézbesítő 46 éves felesége. A napokban testvérével együtt Sárospatakra utazott és amikor leszálltak a vonatról, éppen légiriadót fújtak. A járőrelők biztatására Kántorné is lefeküdt az állomás közelében lévő árokba, de onnan többé már nem kelt fel. A sziréna hangjától agyanis annyira megijedt, hogy a szívéhez kapott és a szívzúgástól azonnal megölte.

**Apróhirdetést tele-
fonon nem vesz fel
a kiadóhivatal**

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Egy használt lakatos furógépet kézi vagy motorikus meghajtásra keresünk. Nostra rt. Szeptember 6-u. 2. Nagyvárad. 3

Eladó jutányos áron egy mely gyermekocsi. Téglavető-utca 71. 955

32-33-as fél vagy egész és 45-46-os cipőt veszek. Vendéglő, Mussolini-tér 1. 992

Allást nyee

Manikűrös munkást keres azonnali be-
lépésre Menning Sándor fodrász, Bem-
tér 2. 6

Allást kezes

Perfekt gyors- és gépirónó allást keres.
Címeket a kiadóba kér. 8
Evolut könyvelő óráskönyvelést, mér-
legkészítést szerény igénnyel vállal. Te-
lefon 19-70. Délután 4-6-ig. 7

Elveszett

Elveszett folyó hó 7-én délután Szatáro-
veszky-utca környékén krokodilbőr oldal-
tárca, ezüst monogrammal. Kérjük a
megtaláló, a bentlévő pénz megtartása
után a benne lévő fontos iratokat küldje
be a lap kiadóhivatalába. 11

Elveszett Frangepán-utcan egy darab
női fekete lakkszandál. Becsületes meg-
találó jutalom ellenében adja le Musso-
lini-tér 8. Fekete nyomda. 10

Elveszett egy feléves csikó lampason,
jobb első és jobb hátsó lába fehér sar-
kantyuval, a bal hátsó lába fehér szőrrel.
Megtaláló vagy nyomravezető jelentse
Kirlucza Mihálynak, Biharszentandrás. 9

Elveszett öv. Gutt Gyuláné és Margit
kenyerjéggye. Megtaláló hozza Szatáro-
veszky-u. 14. alá. 995

KIADÓTULAJDONOS:

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

A szerkesztésért felel A kiadásért felel
† Dr. PAAL Arpad Dr. Virág Jermos
főszerkesztő a Szent László-nyomda R. T.
vezetője

Készült a Szent László-nyomda r. t.
környékén Nagyvárad, Szilágyi
Dezso-utca 5. szám